

ՀԱՅՏԸ 5 ՄԻԼԻԵՄ

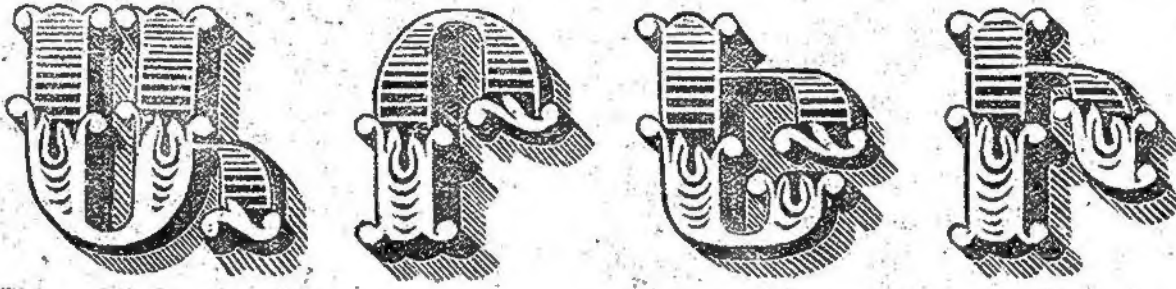
ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

Տարեկան Լեզուական

ԵԳԻՊՏՈՍ . . . 2. 80 40
ԱՐՏԱՍԴՆԱԿԱՆ ԶԻՐ 20 10

ԵՄԵՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՆ ՏԵՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՍԴՆԱԿԱՆ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԴԱՐԱՍԹԸ ԵՐԵՎ ԱՆԳԱՄ

ԽՐԱԿԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

Տարա Ապրիլ Զարգար, Թիւ 16

ԱԶԵԳՈՒՆԵՐԻՆ

ՀԱՅՏԸ

Journal ARBY

B. P. № 600

Alexandrie, EGYPT

ՀԱՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԸ ԶԵՆՈՒՄԻՆԵՐԸ ԶԵՆ ԿԵՐԱՊԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՐԵՆ-ԽՐԱԿԱՐԴԱՆԵՐ՝ ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵԱՆ

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ

Համարաշխույթի համար այս բեմին ուղղորդում կուրբը բարեկամներէս յատերու գոհունակութիւն, ոմանց ալ դժգոհութիւն պատճառած են։ Ոմանք, շատ անկեղծօրէն, կ'ըսեն. արդարեւ՝ թէ մեր ներքին թաղակազմանից ցաւին մօտեւ նախա չենք օժանդակում ալ նշգրտակով, թէ կուր պէտք է մշտնջարտին և արտաւարողներուն գէտ։ Ասոնց կը պատասխանեմ։

Միայն իր համոզումներուն ճշմարտութեանն ու մաքրութեանը վրայ վստահ մարդն է՝ որ կրնայ, որոշ ժամանակներու եւ որոշ պայմաններու մէջ, զանազան լուծումներ, անոնց համար չափաբարել և ձեռք երկարել իր հակառակորդին, իրմէ տարբեր համոզումներով և ուղղութիւնով գործողին։ Ասով՝ ո՛չ ինքզինքնիս ուրացած, ո՛չ ալ տկարութիւն ցոյց տուած կ'ըլլանք։ Ասով՝ յայտնած կ'ըլլանք միայն թէ կան վարկեաններ, որ ըստ իրական և ընկերային բոլոր սկզբունքներէն և ուղղութիւններէն վեր՝ ազգերու համար կրժագի ու կը տիրէ պէտք, հարկադրութիւնը ուժերու միացման, մաքի ու սրտի, բազուկի և դրամի բոլոր ուժերուն, ամենամեծէն մինչ չեւ ամենապզտիկը համարութեան՝ ետ մղելու համար վստահ մը որ ամենուն հասարակաց է։ Եթէ այդ վստահին չգիտաբարուի այս կերպով, ան կը նուաճէ ու կը չքացնէ ո՛չ թէ մէկ կամ միւս կողմին, կամ երկուքին մէկանց դաւանանքը, այլ այն ժողովուրդն իսկ՝ որուն մէջ այդ դաւանանքը տարածել կ'ուզուի։ Բայց ասոր համար անհրաժեշտ է՝ նախ՝ քիչ մը սիրտ ունենալ, մարդու և հայրենասէրի սիրտ մը որ փոքիկ և քստմոքի իր ազգէն գացած կեանքի անթիւ կորուստներուն հանդէպ, և ոչ թէ այդ կորուստներուն դեռ չարունակումին սպասէ և անոնց դեռ վերջացած չըլլալը ծանուցանէ՝ անձեռնարկ չարունակութիւնը ծանուցանող մէտերաբանի մը անալոյսու, թեմա՛ւ երկրորդ՝ անհրաժեշտ է, ինչպէս ըսի, իր համոզումներուն ճշմարտութեանն ու մաքրութեանը վրայ վստահ ըլլալ՝ առժամայէս անոնց գոհունակութիւնը կարենալ ընելու համար, որպէսզի վաղը վերստին կարելի ըլլայ անոնց համար աշխատիլ, անոնց կերպովութիւնը համար հոգ գտնել, — բան մը որուն անշուշտ կարող չեն անոնք որ համոզումի տեղ պիտակով մը կը գոհանան, պիտակ մը որ փոխի ի փոխ ամէն ապրանքի վրայ փակցուած և միեւնոյն փայլուն անուանի տակ զլած է խել մը իրարու հակառակ վարդապետութիւններ և ուղղութիւններ, միջազգայնական ու ազգայնականը, իթթիհատի պաշտպա-

նութիւնն ու դատապարտութիւնը, և սահմանէն անդին՝ մէջ մը կոյր դատապարտութիւն տիրող ընթացիկն և մէջ մըն ալ կոյր վստահութիւն անոր վրայ։ Եւ այս պիտակը իրենց համար ամէն ինչ ըլլալուն և ամբողջ այս խառնիճադանը ծածկելու համար է, անշուշտ, որ կան մարդիկ որոնք չեն կրնար՝ նոյն իսկ կարճ ժամանակ մը՝ զայն մէկգի դնել ու անոր տեղ առնել ազգին միայն անունը, հաւասարապէս ամենուն վրայ ծածանող, միեւնոյն ցեղին բոլոր դաւանները հովանաւորող և իր ներքեւ միացնող դրօշակը։

Ասիկա ըսելէ ետք՝ աւելցնեմ որ համարաշխույթիւնը կամ միութիւնը, իմ մտքիս մէջ, ընաւ չի նշանակել մոռացումը անցաւի որ ներկան է տակաւին։ Եթէ իրօք այս տաղանակին սկիզբէն իսկ, ինչպէս ըսի, ուրիշ ազգեր, մեր մէջ ալ՝ այսպէս թէ՛ այնպէս դործերու ղէկն իր ձեռքը առած մարմինը դիմած ըլլալ իրմէ դուրս գոյութիւն ունեցող ուրիշ մարմիններու և առհասարակ ամբողջ ազգին խորհրդակցութեանն ու գործակցութեանը — և ոչ թէ ըսե՛ք՝ աչքերիդ գոց ինչի հետեւեցէք, — այն ատեն կրնա՞յինք, գոնէ այդ ժեպիին համար, մոռնալ իր անկէ առջի դործունէութիւնը և թողուլ որ ապագան միայն բռնէ իր օճիքէն ու իրմէ հաշիւ պահանջէ մինչև այդ ժամը իր ըրածներուն համար։ Անշուշտ, անօրինակ աղետը պատահած է սակայն, մենք և մեզի հետ շատեր կը մըտածեն՝ որ անիկա թիւ ըստ իրական չարագիւտէր ալ, գոնէ կրնար նուազ ծանր իշխել մեր գլխուն՝ եթէ մեր կողմէ աւելի խմտուուն ընթացք մը բռնուէր։ Ասիկա կը մտածենք, ասոր վրայ կրնանք ժամեր խօսիլ ու սինակներ գրել՝ մէջ բերելով բոլոր այն փաստերը զոր հետզհետէ կ'ունենանք ի ձեռք, բայց չենք խօսիր ու չենք գրեր՝ որովհետեւ ժամանակը չէ։ Ըսել չէ թէ պիտի խօսինք ու չգրենք յառաջիկային, երբ այս արհաւիրքէն դուրս ելլենք և տեսնենք՝ որ հակառակ իր չարաչար կոտորակներէն՝ տակաւին իբրեւ ազգ ապրիլ ուղիւ ժողովուրդ մը մնացեր է մեր շուրջը. ո՛հ ա՛սիկա պիտի ընենք, մեր հարկեր հազարաւոր զոհերուն համար որ ատիկա կը պահանջեն մենք ոչ թէ իբրեւ վրէժ ալ իբրեւ ծառայութիւն մը ապագային՝ որպէսզի նոյն արկածներուն մէջ չիյնայ ան։ Բայց ատիկա յայտնելով և ատկէ չհրաժարելով հանդերձ, կ'ուզենք և կը ըստ իրական հոգեւոր՝ որ եթէ երեկ կարելի չեղաւ, գէթ այսօր հաստատուի ազգային համերաշխութիւնը ազգին բոլոր տարրերուն միջև

— մէջ ըլլալով նաեւ անոնք որոնց ետքէն շատ ըսելիքներ պիտի ունենանք մինչև այսօր ըրածներուն համար — որպէսզի գոնէ այսուհետեւ գիտնանք թէ նոյն թեթեւութեամբ չեն վարեր խումբ մը, միայն խումբ մը մարդիկ ամբողջ ազգին ճակատագիրը, որպէսզի այդ կրժող կասկածը փարատի մեր և շատերուն մտքէն, և որպէսզի այդ կողմէն գոնէ հանգիստ ըլլալով՝ տեսնենք թէ ինչ կրնանք ընել՝ մեր բոլոր կարողութիւնը միացուցած՝ ազգին մնացորդները և՛ ազգին հոգին փրկելու համար։ . . .

Ասիկա՝ մեր այն բարեկամներուն համար որոնք կը խորհին թէ համարաշխույթիւն մուրալէ աւելի լաւ է առանձին կրցածք ընել, նոյն իսկ ներկայիս իսկ անոնց համար որ ձեռնածուական ճարտարութեամբ մը կը փորձեն «համերաշխութեան» բառը առնել և իրը ձգել, որ այնպիսի քիթն ինչպիսի ձեռքով մը կ'ըսեն «համերաշխութիւն կ'ուզէք. հրամայե՛ք, եկէ՛ք մասնակցեցէ՛ք մեր ըրածին» որովհետեւ ա՛յդ է միայն դործը, անոնց ալ կ'ըսենք՝ թէ յաղթական բանակներու զօրաւոր մը միայն կրնայ այդ կարգի համերաշխութիւն մը առաջարկել, մինչ իրենց՝ Գաղաքագիտութեան և իրենց կուրի ճարտարագիտութեան և իրենց ընդհանուր կերպով կուրի կամ կուրի գաղափարին ճարտարութիւնն ըսել չէ — այսօր ապացուցուած ըլլալով իր արդիւնքներէն, մենք մանկանք կամ յիմարներ պէտք էինք ըլլալ երթալու և խոշոր թմբակի մը աղմուկին մէջ մեր խղճմանը ձայնը խեղդելու համար։

Համերաշխութեանը իրենց թո՛ղ ըլլան։ Մենք այդ գնով համերաշխութեան չենք։

ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵԱՆ

Շատ մը պատճառներու կը վերադառնալու Եւրոպայի թաղաքներէն ընթացող, դերմաստիւթիւն, դերմաստիւթիւն ազգերու թիւն — որուն գլխաւոր բարձրակետը իր կիսին իսկ է — սքանչելի ցոյց տուած համար, նախանձ վէճերով ու զինով զինով թիւնը յաղթանակէ իր կամքին հակառակ և աւելցնէ անոր փառքն ու ժողովրդականութիւնը։

Ասոնք բոլորը ունին հարկաւ, առաւել կամ նուազ չափով, իրենց ազգեցութեան բաժինը։ Մարդը չուզի զենք բարձրացնել երկրի մը դէմ ուր իր դին ուսուցանուածը կատարել է, որուն վերապահին ձեռքերէն ընդունել է. երկու չենալ ընծաներ, Սօֆի թագուհին և դերմաստիւթիւն իր գաղափարը... Մարդը չի կրնար ներել վէճերով իր անմեղներին և իր խորհուրդը մարդկային սպիտակութեան — բոլոր բարեքները զօրս պարտական է անոր, իր վերադարձը ազգութեն, բանակին մէջ դարձաւ պաշտօնի կոչուելը, պետական մեծ մարդուն դերմաստիւթեան հանձնարքն և

զինուորական վերակազմութեան շանքերուն շնորհիւ տարած Պալատեան յաղթանակները։ Մարդը կ'ուզէ նմանիլ իր մեծանուն աներանքին՝ վերելի Բ. ի, որ հազիւ թէ դարձ բարձրացած՝ «վեց դիրք դրաւ» դերմաստիւթեան և զօրութեան հեղինակ Պիզարոն, ապացուցանելու համար թէ ինք կարող է պետութեան նաւը վարել առանց այդ առաջնակարգ նաւադիրին ալ։ Շատ մարդկային ու հասկնալի բաներ են ասոնք։

Բայց, բոլոր այս պատճառներէն զատ, վեր, կամ աւելի ճիշդ՝ ասոնց խորը, կայ ամենահզօր ազդակ մը, որ միւս միակը պիտի բաւէր արտադրելու Գոնթանթէն թագաւորին ըստազականութիւնը. այն է վախը, Գոնթանթէն վախը։

Ահա՛ ճշմարիտ գաղտնիքը Պալատեան ժողովրդաց հոգեբանութեան, պատերազմին սկիզբէն ի վեր։ Անիկա կը բացատրէ թէ՛ Պալատեան միջամտութիւնը, թէ՛ Ուոլմանի և Գոնթանթէնի երկուորակ չեղողութիւնները ի հեռուկա բոլոր ազգային ըստած շահերուն և զգացումներուն։

Պէտք է ընդունել որ Գոնթանթէնը, շատ դէ՛ ճշգրիտ երբ խնդրել Եւրոպայի յի թաղաքներէ ժողովրդաց վրայ է, — որոնց՝ ծովային, օդային կամ ցամաքային անուր խոցութիւններով իրենց ազգի ուղած անարեւելւոր հակառակ արդիւնք մը ունեցաւ, այն է սրտմտութեան ու զարնանքի ուժով աւելի դրօշակ ու գոնեաւոր զանազան, — Գոնթանթէնը, կ'ըսեմ, սկիզբէն ի վեր շատ լաւ ըմբռնեցին Պալատեան ժողովրդաց հոգեբանութիւնը, — կէս թաղաքակերթ ազգեր, ընտելեան և արհաւիրք մը անցնալին կապանքներէն տակաւին բարոյապէս չի ձեռքադառնաւ, տակաւին պահած իրենց հոգեւոր խորը ընտելական երկիւղն ու կուսակաւութիւնը բերտ ուժին որ դարձելով ճշմարտութեան և զինքնի թատերական հարուածներով, ողբերգական դրամադերով, զգայացունց իրադարձութիւններով ճարտարօրէն ու զուցուած ըմբռնուած այն հսկայ տոսմը զոր Գոնթանթէն պատերազմական հանձնարք 16 ամիսէ ի վեր կը ներկայացնէ աշխարհի առջեւ, իրենցաւ աւելի անհմտութեան, երկիւղախառն սքանչալիքով աւելի հիշատակացած, մէղուսացած հանդիսատեսներ՝ քան Պալատեան պզտիկ ազգերը, չեղող հակառակ իրենց կամքին, չեղող առ անիւ։ Մինչ մեծ աղբ մը, Իտալիա, սարսափազգեցիկ խաղին ամենէն երկրայական մէջ բռնէին. չի վարանեցաւ իր գոյութիւնն ու բախտը ի խաղ և ի վստահ արկանել, վերջնական յաղթանակին վստահութեամբ, Պալատեանները իրենց նիւթեան ու բարոյական պղծութեան շնորհիւ զոհաւոր կծկուած, Գոնթանթէնը զոհաւոր յարապարակ իրենց կրած մոգական տարաքիւղ կը բարձրացնէին մինչև ազգայնական ատուութիւն մը, հաւատամք մը։

ԹՈՒՐԻՒՄՆԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Դիմ. 3ի «Նիւ-Իսթըն Բազար»)

Կացութիւնը Իզմիրի մէջ — Իզմիրի մէջ կացութիւնը կը շարունակէ խաղաղ մնալ. ժողովուրդը Համապայտութեան համակիր կը մնայ տակաւին, և ամէն ոք խաղաղութեան փափաքող է։ Վալին՝ Բանի պէ՛յ կը շարունակէ իր բարեացակամ վարմունքը դէպի Անգլիացիները և Յոսանացիները. կարելի է ըսել թէ ապրուստի սղութեան զատ ուրիշ նշաններ մը չկայ Իզմիրի մէջ. ժողովուրդի խոնարհ դատաւարներուն մէջ չեւարտութիւն կը տիրէ. հացը կը պակսի ու սուղ է, իսկ միս, պտուղ և բանջարեղէն առատ և աճան են։

Պալատեանը կ'օգնէ Թուրքիոյն — Պալատեանը լուրերը ցանցաւ են վերջին լուրերու համաձայն՝ հացը նորէն սղած է և քաղաքի օթան 20 դրոշմ կը ծախուի «Թոստոթ» և «Տօլթոլ» Նիքո շոգեռուները ամուսնի բերած են Զուհուրաթէն. ասկէ զատ «Կեօպէն» ուրիշ ամիսարար շոգեռուներու ընկերացած է դէպի Սեւ Մով, ամուսնի նոր պաշար բերելու համար։

Լուրի մը համաձայն, 85 վահոն քօք հասած է Պուլիպարայէ, ու զիտ ուրիշ ալ կը սպասուէ՝ մինչև որ բերուած քանակութիւնը 3000 տակառայափի հասնի. այս ամբողջը ռազմաթիւրքի գործարաններուն համար է: 200ի չափ ալ Պուլիպար քանակութիւնը հասած են որոնք պիտի գործածուին նաւարանի և Զէյթունի Պուլիպար գործարաններուն մէջ: Մէկ քանի պուլիպար թորանթածիկներ Տարտանէլ զրկուեցան, 2օրս պուլիպարկան թորիքի խառնուրդ ալ հասան Պուլիպար աստիճանը: Դրայ զրեւեցան Գերմանացի և Թուրք նաւաղներ:

Ռազմաթիւրքի հարցը.— Թուրքերը Կ. Պոլսոյ մէջ իրենց հաւաքած ամբողջ իշխանականութիւնները թնդանօթի առաջընդունելով, իշխանական գործածելէ վերջ, հիմա նաւարանին մէջ գտնուած ըստ Ինի մեքենաները կը կտորտեն ու առաքել կը վերածեն:

Գրեթէ ամէն օր Տարտանէլ ռազմաթիւրք և պաշար կը զրկուի շողանաւներով, առաջատարաններով և ուրիշ նաւերով: Նոյն իսկ վաւերի ճամբորդի շողանաւներէն մինչև այս գործին յատկացուած են: Թուրքերը այս կերպով անագին քանակութեամբ ռազմանիւթ կը մթերեն Տարտանէլի մէջ և երբ Գերմանական պապուած խոշոր թնդանօթները հասնին, վճարկան ճիգ մը պիտի լինի, կ'ըսուի: Անգլիացիները ծովը թափելու...:

Նախարարական փոփոխութիւններ.— Նախարարութեան մէջ մէկ քանի փոփոխութիւններ տեղի ունեցան: Սայիտ Հալիմ փաշա, որ միանգամայն Մեծ Եւպարքոս և արտաքին գործոց նախարար էր, կ'ըսուի թէ աւելի բարձր պաշտօնի մը պիտի կոչուի որ Թուրքերու երեսակալութեան մէջ միայն գոյութիւն ունի. անոր տեղ արտաքին գործոց նախարար անուանուեցաւ Սերափ. Ժողովի նախկին նախագահ Ռալիլ պէյ. Երեսփ. Ժողովին այժմ կը նախագահէ Ալիբիսուպուլայի նախորդ երեսակալ Հաճի Ատիլ պէյ. իսկ մեծ եւպարքոսութեան հաւանական թիկնաժողով կը նկատուի թալէաթ պէյ:

Համազան լուրեր.— Ծոռ տէր Կոյց փաշա Կ. Պոլսէն Փոքր-Ասիա մեկնեցաւ: Նոյնպէս Փոքր-Ասիա կը զրկուին Գերմանացի և Թուրք սպաներ և ռազմանիւթեր:

Տարբեր փարանոց նամակագրութիւնները ջնջուեցան (անշուշտ անոնք զորս թղթաւարական երեսնի հայ նախարար Ռալիլ էֆենտի Մարտիկեան չինել առաւել էր և որոնց վրայ զեղեցիկ օր մը Թուրքերը հայերէն տառեր կարծեցին նշմարել...), և ասոնց տեղ սկսան զործածուել նախկին օրինակին համաձայն պատրաստուած նամակագրութիւններ:

ՍԱՅՐԵՐԸ

(ԱՐԻՒՆՈՏ ԴԻՈՒՍԻ ՄԸ ԳԱՂԹԻ)

ՊԱՏՄՈՒԹԵՆՆԵՆ)

Սամսոն-Սամսոն ճամբան Գողգոթայի վերելք մը եղաւ զաղթականներուն: Տասներկու օրուան զաղթը իրեն հետ կը զբաղէր կը տանէր պատաններու, ծերերու, մայրերու, աղաներու վշտապին և ուսուցչական և զանգուած մը՝ շրջապատուած իր զանգեղներէն: Անպատմելի տխրութեանց, անուր տառապանքի սոսկալի բնուած մը տակ ծնած՝ զաւցելին, զաւցելին անոնք... ինչե՛ր տեսան աւանդ աչքերը՝ զորս ուղեցին փորել շատ անգամ, սրբաշուքի ալ չտեսնին... ինչե՛ր լսեցին անոնց ակնաշնորհը, աղեկաբոյ ճիշդութիւնը, սրտածիլի հառաչներու ինչ անվերջ խորտուք մը որ կը ցնցէ տաւկաւին անոնցմէ տղ մնացողները, ջղաճգօրէն, ատելութեամբ տնջնալով... Մեր մայրերը լացին, ինչպէս ոչ մէկ հայրենիքի մայրեր լացած են, անմիջապէս, զարնուած, զաշկատուելով ճամբաներու երկարութիւն ի վեր: Մեր մանուկները ինչ կան, արեւելուայ, իրենց անմեղութեանը, իրենց հողիներուն ճերմակութեանը մէջ: Մեր ծերերը սասեցան՝ սարսափած իրենց հետ միաժամանակ իրենց սերունդին սպասուած տեսնելով զովորեմն...:

Սամսոնի էր ան, Հայկանոյցը, Մէկ տարի հաղիւ կ'ըլլար ամուսնանալուն: Գնան տարեկան, խաբարիչներու և կապու-

տակուի, Հայկանոյցը իր նորածինը կուրծքին սեղմած ճամբայ ինկած էր՝ խառնուելով զաղթականներուն: Ամուսինը սպաննած էին, լացն ան չէր գիտեր, չէին ըսած իրեն, որովհետեւ մայր պիտի ըլլար: Հիմա կուրծքը զարդարուած էր մայրութեան տուած թանկագին բնուէլ՝ զոր սերով կը տանէր ան՝ երջանկութեան ծայրագիծը մը իր աչքերուն հիւանդագին և հանդարտ ծովին մէջ... Մազերը ցրուեցան թափուած ուսերը ծածկող պատաստուած շալին վրայ, մուրացկանի պէս էր հարուստ Հայկանոյցը, որ կը զաւցէր, կը զաւցէր, երբեմն դառնալով կտին՝ կարծես վերստին գտնուելու համար ծննդալոյսին զաղցըր պոսկերը՝ որ վաղուց կորուսած էր արդէն... Յետոյ յանկարծ, ցնցուածով մը կը շարունակէր ճամբան, խնդալով նորածինին որուն փոքրիկ մարմինը կը խլրտար իր մայրական թիւեւուն մէջ...:

Մայրը, վաթուռն տարեկան պատու մը, զովէն կ'երթար: Անուանորէն սըրխուր, բայց կարծես իր աղջկէն պահելու ճշմարտութիւնը, ուսում կ'երեւար անոր առջև: Մինչև իսկ կը խնդար տան անին ու կ'ըսէր մեղմաբան.

— Տո՛ւր ինձի, ես կը տանիմ... Բայց միւսը չէր լսէր անգամ: Զէ, յոգնած չէր ինքը, պիտի չի յաղէր բընաւ: Մայր մըն էր ան, մայրութեան աստուածային համբերութիւնովը ու երջանկութիւնովը:

Հովը կը ցրուէր անոր մազերը և պատուած շալին կախուած կտորները. բայց ան չէր մտէր, օ՛, բնաւ, կուրծքին վրայ տաքուէլ արեւ մը կար, որուն ջերմութիւնը պիտի բաւէր յաւիտեան տաքեղութիւնը հոգին:

Անձրեւաբեր հովը երկինքը ամպերով ծածկեց: Գիշերը ինքն էր, երբ անձրեւը սկսաւ: Գաղթականները կանգ առին՝ ճամբուն զով գտնուած ամայի, տափարակ տեղ մը: Անոնց վրայ կը սաւառնէր հեծկտալով անձանթ հոգին հայրենիքի սէրերուն, հայրենի բանաստեղծութեան լախնախումբը զնարը կուրար ամին տեղ, մանուշակ ձեռքէն բռնուած...: Անձրեւը կ'իջնէր, կ'իջնէր մաղուելով, գիշերը կ'իջնէր զանգաղօրէն հոգիներուն մէջ, և ամէն բան կը պարուրուէր, կը փաթթուէր մեղմական լընթութեան մը ջողին տակ... Սամսոնը, տարտափառ կը մնային Հայերը իրարու ջով, մանուշակ ու գիշերին համայնական եղբայրութեանը մէջ միացած, մեռնող հայրենիքի մը աւերակ խորանին առջև: Խնդողող հեծկտանքներ կը լսուէին, մայրերը կուրարին, կուրարին փոքրիկները անոնց փշերուն կառնած...: Խոսիւնայնով աղօթքներ կը բարձրանային. ծերերը, պատանները կ'աղօթէին, դուինչու համար, չէին զիտեր... Կին մը, առջին, «Հայր մեր» կը փափար, ու կամացուկ՝ իր աղօթքը վերջացնելով, իր փոքրիկ աղջկան թիւեւն զաւցելով կ'ըսէր.

— Դու՛ն ալ աղօթէ՛, անմեղ ես դու՛ն...:

Աւա՛ղ, բոլորն ալ անմեղ էին, Հայուն փոքրիկները, արշալոյսներու պէս վարդալատ և շուշաններու պէս ճերմակ հոգիներով, բայց դա՛նքները անոնց արեւին մէջ փնտռեցին իրենց խրախճանքը, իրենց ծերացարտ գինարբուքը: Զխնայեցին անոնց զարնանաղիւ փոթութեան, անոնց տանիքին, անոնց ծաղկազօղուն հասակներուն, և զանոնք գերեզմանն ըրին վաղուան հայրենիքին, խնկաբոյր ու պայտելի գերեզման մը գեղեցկութեան, անմեղութեան, անբըծութեան ծաղիկներով պատկուած...: Արեւածաղիկներ էին անոնք՝ որ ալ չի դարձան արեւին, որովհետեւ ան չէր ծագէր այլեւս հայրենիքի արիւնոտ զաւտութեան վրայ...: Բայց այդ զաղցրիկ գերեզմանէն, բայց անոնց սուրբապարկ ու բըզմալուծ կուրծքէն վաղը կախուցներ և աղբերանց արուններ պիտի ծլին ու զարնան ամենաչնայն, ամենախնկաբոյր կարմիր ծաղիկները պիտի ընձեղնին, պիտի բուցուին, պիտի զարթարեն հողը ու անոնք կը քնանան առանց օրօրի, առանց խանձարուրի, սակայն յաւիտենական յոյսին աստղերուն հետ գըրկուած...:

Անձրեւը կը մաղուէր, կը մաղուէր անընդհատ: Գնին մը զայլ անգին էր ան, Հայկանոյցը, մօրը ջով կ'ըլլաւ, գլուխը ծածկ կուրծքին՝ որուն վրայ նորածինը կար, գիշերին մէջ արշալոյսի

մը պէս... Անօթի էր ան, մայրական սուրնները չորցած էին վեց օրուան տառապանքին մէջ, պարպուած էին իրենց կաթէն: Փոքրիկը չէր առնէր զանոնք ու կը ճշար, կը խեղդուէր հեծկտաղին:

— Տո՛ւր ինձի, աղջիկս, պիտի մեռցնես:

Պատաւ մօրը ճայնն էր՝ որ խաղտ, տխուր, խուլօրէն կը հնչէր:

— Դու՛ն ինչ կ'ընաս ընել, մայրիկ, հիւանդ է արդէն, ծիծերս լեցուն են կաթով, բայց չանեն...:

Անոնց մօտ նստած Սամսոնի զաղթականները, որոնք կը ճանչնային Հայկանոյցը, գիտէին անոր նոր-հարս ըլլալը և ամուսնին սպաննութիւնը. վայրկեան մը մոռցած իրենց վիշտը՝ զովէնտի կը նայէին անոր և կ'ըսէին.

— Ծանի՛ր է դեռ, Աստուծոյ ողորմութիւնը հասնի...:

Հիմա կը ճշար փոքրիկը, չէր սեղեղ ծծել մայրական կաթը, հիւանդ էր ան... Մայրը կը պարուրէր իր շալին մէջ, կուրծքին վրայ կը սեղմէր անոր մարմինը, որպէսզի չի թրջուէր անձրեւէն, չի մսէր հերշտակը...:

— Եթե՛ք բերանը դի՛ր, աղջիկս:

— Զառնե՛ր, մայրիկ, հիւանդ է...:

Անոնց խօսքերը կը կորսուէին անձրեւին մէջ՝ որ կը մաղուէր, կը մաղուէր անդադար, շատ խուլ, շատ խորին աղմուկով մը...:

...Երկինքը կը կարմրէր հեռուն, հորիզոնին մէջ, ճամբուն մէկ ծայրը:

Գաղթականները պիտի շարունակէին իրենց ճամբան. Հայկանոյցը գետինը կը փորէր իր ձեռքերովը: Մատները կ'արեւնոտէին, բայց ան նորէն կը փորէր ցեխը: Դիւերը մեռած էր փոքրիկը՝ զոր կ'ուզէր թաղել ճամբայ չնաժ, թաղել իր արցունքներուն հետ՝ որոնք անոր ալիւնքը կը լուային առւալի մը պէս: Պատաւը նստած էր քիչ մը անդին, լուռ, անհամարձակ, քարացած կարծես իր վըտին մէջ...: Եւ Հայկանոյցը կը փորէր, կը փորէր...: Անոր չուրջը կը խռնուէր զաղթականներուն սև զանգուածը՝ շըւարած, անխօս, անաւոր...:

Դանիճի մը խաբարանը պարուրեց, օձի մը պէս, դեռառի մօրը լանջը: Հայկանոյցը ինկաւ՝ նորածինին դիակը կուրծքին սեղմելով ուսուցիչ, ու ճշալով...: Մէկ քանիներ ուղեցին պոռալ, հայտնի, կատաղօրէն յարձակելով Թուրք օստիկանին վրայ ու իրենց մատները խրել անոր կոկորդին...: Բայց չի համարձակեցան...:

Խաբարանը փայց, շառաչեց երկրորդ, երրորդ անգամ, ու մայրը ոտքի ելաւ, գիտախել, սոսկումով գիտովցած իր աչքերը սեւեռաբեր յառելով օստիկանին վրայ...:

— Բալէ՛, բո՛ղ, քալէ՛...:

Հայկանոյցը զաւցեց, զաւցեց, իրեն հետ առնելով նորածինը՝ զոր կը սեղմէր կուրծքին վրայ՝ կարծես արթնցնելու համար զայն մահուան գիշերէն, իր մայրական հոգւոյն ըստ ոյժովը, իր կարճատեւ մայրութեան ըստ կեցիւնի կարօտովը...: Ան չէր ուզէր լքել իր խընկելի մեռելը ախպէս բացը, ճամբուն վրայ, լքել առանց պատանքի, առանց արցունքի, առանց ծաղիկների: Այժմ, եղան մայրեր, մեր ցեղին մայրերը, որոնք ուսուցչական և անօթի, չի կրնալով տանիլ իրենց կուրծքերուն վրայ խանթալով ու թանկագին բնութիւնը մայրութեան, կը հետէն զանոնք խնթիցած՝ ճամբաներու ամբողջ երկայնքը, մահուան ու գիշերին մէջ...: Բայց Հայկանոյցը անոնցմէ չէր Հայկանոյցը կը տանէր իր զաւակը, կը տանէր այնպէս մայրութեան...: Երբեմն կը խնդար միայն, կը խնդար բարձրաձայն, կտին դառնալով...: Եւ կը տեսնէր անոր աչքերուն մէջ զաղցրութիւն մը մեռելական, խորունկ, գերմարդկային՝ ուր խնթութիւնը կը փոխուէր վշտագին գեղեցկութեան մը՝ ցոլանալով արցունքի քանի մը խոշոր ու վճիռ կաթիլներու մէջ...:

Ու ծերունի մայրը զովէն կը զաւկատուէր լալով, ու նորածինը չէր ճշար...:

ԱՐՍԵՆ-ԵՐԿԱՍ

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՄԷՉ

ՊԱՇՏՈՆ. ԶԵՆՈՒՅՈՒՄ ԲԻՅՏ. ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՆ

Գահիրէ, 22 Դեկ. — Սովալ եւ Անգալ գեներալ զօրքերը Բաքուցան իրենց բոլոր բնդանօթներով եւ ռազմանիւթով եւ փոխադրուեցան գործունէութեան ուրիշ քրջան մը:

Այս անգ դժուարին գործողութիւնը կատարուեցաւ ամենամեծ հարապիտանքով եւ ամենամեծ գաղտնապահութեամբ, գրեթէ առանց կարուսի եւ թեմախիւն ծածուկ, հաւկառակ ու բնդիմամբ ուժեր սեւ Եփամ մէջ էին իրարու հետ:

Իր տեղիագրին մէջ Սըր Ս. Մըքս Բարձրօրէն կը գովէ համալսար-գորալարներ ինչպէս նաեւ արհայական նաւաստիներ:

Սեպտեմբ ԵՄԻՆԵՏԻՈՅ ԱՊՏԱՄԲՈՒԹԻՆԸ գրեցի, հեղինակ Յաքոբ Մ. Իսկէնտերեան, որ իբրեւ ակնադատ և մասնակից Մուսա-Տաղի կուրէն, զայն կը նկարագրէ 48 էջէ բաղկացած սոյն հատորիկին մէջ, ա. էջին վրայ հեղինակին և կողքին վրայ՝ աղատարար նաւուն լուսանկարներով զարդարուած: Գինն է 3,50 լրշ. ողջ:

Ս. Դ. Հնչ. Կուս. Աղեքսանդրիոյ «Վանիկ» Մասնաճիւղի բոլոր ընկերները առաջիկայ հինգշաբթի երեկոյան (23 դեկտ.) ժամը 9ին կը հրաւիրուին Հոնչակեան Ժողովատեղին կարեւորագործականութեան մը համար:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԱԶԳ. ՇԱՀՆՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ

Վանք. Պոլսոյ Նուսրի Բարեկ
ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնն.
Ներք Ազգ. Հիմնադրամի Ընդհ. Հանգա-
նակութեան Հաշուոյն.

Նիքոսիայի (Գիւրոս) Հանգ. Մաս-
նախուճ Գր. 1932.

Սան-Բառոյի (Պրազիլիա) Հայ գա-
ղութ Գր. 690, — որով ընդհ. Հանգանա-
կութեան համադրուածը եղած է Գր.
514,245.55.

Ն. Վանքութեանը վեհ. կաթողիկո-
սին գրկած է 11,000 բուրձի Ազգ. Պաշտ-
պանութեան Ամերիկայի միութեան հաշ-
ուոյն.

ՀԱՅ Կ. ԽԱՅԻ ՎԱՍԼԱՆ

ՍՈՒԼՔԱՆԱԿԱՆ ՕԲՐԱՅԻՆ ՄԻՋ

Այնքան հոգեբով, յոգնութիւններով
ու հետապնդումներով պատրաստուած
Հայ կարմիր-կապի զինուորական եւ-
րոպայի յաջորդութիւն մը, կրնամ ըսել
յաղթանակ մը եղաւ, շաբաթ իրերուն,
Սուլթանական Օրերային մէջ, ուր Ե-
գիպտոսի ամենաբարձր պաշտ. անձնաւոր-
ութիւնները և Կարմիր զինքն ամբողջ
միջկողմից հալ-լայնը ներկայ էր. Հայ
չի կրնարով տարապայմանօրէն ծառայել
կը յիշատակեմ միայն ամենազինուոր
դէմքերը. — Բրէնս Ամմա Յուսափ փա-
շա, Ն. Բ. Սուլթանին ներկայացուցիչ
անհեկարգ Մարմնաւոր Սահմ. Վարդապ-
ետ, որ յետոյ ոսկի նուէր մը յանձն-
եց վերապետին կողմէ Հայ կարմիր-կա-
պի Վարդութեան Առեւտրական Տնօր
Հայկ. Միջնորդին, երբ այս վերջինը ա-
կանաւոր ներկայութեան կարգին շնորհա-
կալութեան համար կը մտնէր իր օթեւա-
կը. Երեկոյն իր հովանաւորին Ն. Վ. Զօ-
րավար Սըր Զօն Կրէնֆել Մաքսվել և
Լէտի Մաքսվել իրենց համակիր վերա-
բերումովը ուշադրաւ կը հանդիսանային
Նախարարական Բնակարանի փաշա և ուրիշ
Նախարարներ, Բրիտանական Կառավա-
րութեան ներկայացուցիչին կողմէ Սըր
Միլն Զիթմա ընտանեօք, ինչպէս նաև
Մարթ Սթրոն պատուած էին հայկական
երեկոյթը. Ռուսոյ զինուորական
գործակալաւոր Պ. Սմիռնով, Ֆրանսա-
կանը Պ. Տեֆրանս և գրեթէ ամբողջ
զինուորական մարմինը իրենց ներ-
կայութեամբ փառաւոր սրահ մը ապահո-
ված էին ինպատկ «Փոքրիկ Դաշնակ-
ցի» արուտոյ այս նուագահանդէսին.

Յայտարարին հրաժարական մասին
վրայ չի պիտի ծանրանամ, թէ և ինքնին
չառ յաջող անցաւ անկեղծ Սրբու. վար-
պետ երաժիշտներ, Պ. Պ. Խաչատր և Վա-
լէնթին, առաջինին իր ջութակով, իսկ
երկրորդը դաշնակի վրայ, հմայեցին ի-
րենց տաղանդին ծանօթ Գաբրիէլ հասա-
րակութիւնը. Հայ և օտարալեզի անա-
քետներու բերած աշակցութիւնն ալ ոչ
նուազ հանկի տպաւորութիւն գործեց.
Մասաւոր յիշատակութեան արժանի
էն Օր. Ն. Շաղոեան, որուն գեղեցիկ
ձայնը մեծապէս գնահատուեցաւ Բրէնս
Յուսափի կողմէ որ իր իշխանական Բոլ-
լիմաները զրկեց Օրերային Տ. Ա. Ֆէր-
մանեանի միջնորդ. Նոյնպէս հանգեցով
ուսկնդրուեցան Օր. Բազմալէր, Գրոս,
Տիկ. Սիմօնեան, և Տնարք Ե. Օզոտտի-
նոսեան, Յ. Սիմանեան և Մանթէօթի.
Երեկոյթին առանցքը սակայն կը
կազմէին հայկական պարերն ու կենդա-
նի պատկերը. Լէտի Մաքսվել փափաք
յայտնած ըլլալով Տիկ. Աննա Նեկիկ
փաշա Ղալիի հայկական պարերուն այս
առթիւ ծանօթանալու, Հայ կարմիր-կա-
պի Տիկ. Նիկոլայի պատուական նախադաս-
ին, սիրով ու արագով զմայլելի Հա-
յուհի մը, ամբողջ շաբաթներ հեռ. ի հեռ.
ու անհկապին հետեւեցաւ կատարող
փորձերուն, ամէն մանրամասնութեան
համար սիրաւորանելով, ամէն անասնոյ
պարագայի հանդէպ մտադրուելով.

Օրերային հայկական կալաւն սար-
քաւ, այս անակէտով, կատարեալ եր-
կուք մը եղաւ կարգադրէր Մանախուճ.

Հայկական Ժակարտի

Բեթրոկրատ, 19. — Վանայ լճին
հիւսիս-արեւել. ծայրը մէկ քանի հարիւր
Կիւրտերու գէմ մասնակիւ մը տեղի
ունեցաւ. Բիւրտերը լեռներուն ետե-
նետունջան՝ ազդարարելով վրայ 60 մեռ-
եալ թողլով.

Երեկոստ աղաներուն կողմէ, որոնք
ամէն շնորհակալութեան արժանի են
ձեռք բերուած սեփական արդիւնքին
առջեւ.

Հայկական պարերը Օրերային քանի
վրայ Հայութիւնը հիացումով օժող հը-
մայք մը եղան. կարելի չէր երեւակայել
հայկական փրփրականտի առեւի գեղեց-
կապետական ու աղաղկան միջոց մը.
Եթէ այս երկուսովը կլորեկ զուտ մը
հասոյթ բերած ինչպէս կ'արժէ որ
մենք, նոյնիսկ այս անգամակարօտ օրե-
րուն, քանի մը հարիւր ոսկի խորհէինք
մեր բնիկ պարերը այսպէս պատուաբեր
կերպով բնադրելու համար Սրահ — և
ի՛նչ զօրաւորանք արաւ — զմայլանքով
յաջողակուեցաւ և որոտագին ծափա-
րեց այն ժամանակ մը հայ երիտասար-
դութիւնը ու երիտասարդները, որ Հա-
յաստանցիք Նախարար տարադէն — Բա-
րէնեան հնչակաւոր տունէն վերանմուշէն
տրամադրուած — ու կարմրակ աւալորի-
ներ հազած, Տիար Գ. Փախապետի ճար-
պիկ զեկավարութեամբ, ու եռլիւնեքէն
հայկական խմբերգներու չափով, Օրե-
րային բնիկ Հայաստանի օտանկան ու չն-
շող հանգիստավայր մը դարձուցին. Առան-
ձին շքեղօրէն պարեցին Օր. Բազմա-
լէր և Պեթրեկեան, խաղաղաւոր Ծափեր
խելով.

Իսկ Մայր — Հայաստանի կենդանի
պատկերը անմոռանալի զմայլանք մը ե-
ղաւ բոլոր ներկայներուն համար, շնոր-
հիւ Օր. Նեկտար Նախեանի, որ իր վե-
հաւուք կեցուածքով, մանաւանդ իր
աննկարագրելի նայուածքովը խորունկ
սարսուռ մը դամեց բոլոր հոգեներուն
մէջ. Երբեք նայուածք մը այդքան բո-
ղոք ու թախծութիւն չէր սլաքած.
Երեկոյթը վերջացաւ կէս գիշերէն
յետոյ ժամը 1ին մօտ և հանդիսական-
ները խանդավառաբար յիշատակ մը տա-
րին իրենց հետ, առեւի սրտաւոր հա-
մակրութեամբ կապուած դաշնակ Հայ
կարմիր-կապին, որ ոչ միայն հայ տա-
նապետներն ամբողջապէս ստատարած եղաւ
այս անգամակալով, այլ հայ զաղաւորը
պանծացուց.

ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆ ՄԸ

Տ. Վանայ թէքեան, չկրնարով իր
երկուր գառնապէս կորուստին առթիւ
ընդունած ցաւակցական գրութիւններուն
մի առ մի պատասխանել հրապարակաւ
իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէր զա-
նոնք ուղղով իր աչիւն բարեկամներուն
ինչպէս և «Արեւ» այն յարգելի ընթեր-
ցողներուն՝ որոնք հանձնեցան այդ կերպով
մասնակցել իր վշտին.

Սեփական Պեղիւնեան. — Լոտոնի «Ա-
րարատ» ամսաթիւերէն կ'իմանաւք թէ
Լոտոնի մէջ վախճանած է Նոյնեան
18ին, ծանօթ արուեստագետ Տ. Սեփական
Պեղիւնեան, 76 տարեկան հասակին մէջ.
Հանգուցեալը Կ. Պոլսոյ կայսերական
պալատին զարդանկարիչը եղած էր եր-
կար տարիներ և իր պատրաստած զար-
դանկարներու ալովը պատկուած էր Բա-
րիկ 1900ի արուեստահանդէսէն. Սեփական
Պեղիւնեան ամուսինն էր Հայ Թատրոնի
ամենամեծ գերաստանկարիչին միջոյն
Տիկ. Արուսեակի և հայրը Դանիէլ Բաշակ
Տիկ. Սուսեանի որուն կը յայտնենք մեր
անհեղձ ցաւակցութիւնները.

Համադրական իրաւացիութեանց Գա-
հիւնի յանձնախումբին կազմակերպած
Բ. Դասախօսութիւնը տեղի պիտի ու-
նենայ յառաջիկայ հինգշաբթի 23 Դեկտե-
մբերի տարեալ ժամը 3ին, Ս. Դ. Հնչակեան
օրասին մէջ. Պիտի գաղափար ընկեր
Սապահ-Դիւլեան, Նիթուհեանով միա-
մանակակից խնդիրները. Մուսքը ա-
յառ է.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Պարբերականութիւն

Լոտոն, 19. — Գարսապէտի մէջ Աւս-
տրիացի Մաքսվելի մերձակայնը
հասած են.

Հոտ, 21. — Բազմաթիւ Սերպ երեւելի
արձեւ և երեւոյթներ Մեծինա ելան

Լոտոն, 20. — Պ. Բէնէնթ Երեսի,
Ժողովին մէջ ծանոց թէ. Մակեդոնիոյ
մէջ կատարուած կռուին մէջ մինչև զեկ.
11 Բրիտ. կորուստները եղած են 32 սպայ
և 1246 զինուոր որոնցմէ 1 սպայ և 85
զինուոր մեռած են. Պ. Բէնէնթ աւելցուց
թէ Սուլթանի ծոցին վրայ զինուոր ցա-
մաք հանելու և անոր յաջորդող գործու-
ղութեան մասին Սըր Եան Համիլթընի
տեղեկագիրը մօտեւս պիտի հրատարակ-
ուի.

ՌՈՒՍ. ՆԱԽԱՐԱՐՎԱԾԱՆ ԿՐՈՒՄԱԿՈՍԷ

Աթենք, 21. — Ռուս, նաւատորմը,
որուն կ'ընկերակցեն փոխադրանքներ,
վառնան ուղղակիօք. Աժ. Հել.

Յոռնատուն

Աթենք, 19. — Զօրահաւաքութիւնը
գործնականապէս կը շարունակուի, ինչ որ
կ'ապացուցանէ թէ կառավարութիւնը
միշտ կը հաւատայ երկրին պատերազմի
մտնալու հաւանականութեան վրայ.

Լոտոն, 18. — Յոռնատուն Մակե-
դոնիոյ մէջ հաղորդակցութեան միջոցնե-
րը չ'պիտի քաղէ մինչև որ ապագոյց-
ներ չ'տեսնայ թէ Պուլկարները և Աւս-
տրո-Գերմանները սահմանագրութիւն ան-
ցած են. Մօք.

Սելանիկ, 20. — Յոռնական ընտ-
րութիւնները տեղի ունեցան առանց ու-
ղեւորութեան և առանց խանդավառու-
թեան. Հ.

Աթենք, 20. — Ընտրութեանց ոչ
պաշտօնական արդիւնքները ցոյց կ'ու-
տան թէ Պ. Կուշարիս մեծամասնութիւն
ստացած է. Վէնիզելիստները ամբող-
ջութեամբ ձեռնպահ մնացին.

Թուրքիոյ մէջ

Լոտոն, 19. — Զօր. Ֆոն Տէր Կոլմ
Հալեպ հասնելով ժողովուրդին զեկոյցով
մը յայտարարած է թէ իրաքի օսմ. զին-
ուորներուն ընդհ. հրամանատար անուան-
ուած է Արաբներուն օղնութեամբ երկի-
րը մտնող թշնամին դուրս վանելու հա-
մար. Մօք.

Լոտոն, 19. — Պոլսոյ պաշտ. շէր-
լանակները երկպառօն գէմ կատարուե-
լիք արշաւանքին յապտող մը զինուորա-
գրուողներու անբաւարարութեան կը վե-
րադրեն. Մօք.

Լոտոն, 19. — «Երիտ. Թուրքեր»
բացի Շէխ-Իսլամութիւնէն միւս բոլոր
Նախարարութեանց մէջ գերման փոխ-
նախարարներ անուանեցին.

Լոտոն, 19. — Պոլսէն լուր կ'ուտան
թէ բոլոր հաւաքարարական ուսանողնե-
րն իրենց մէջ առնուած են ենթասպայի
ստորնաճառով. Մօք.

Արեւելեան Ժակարտի

Բեթրոկրատ, 19. — Ռուս պատերազմ.
մէջ միլիտա. առաջիկի փոխադրութեան յա-
ջողութիւնը ապահովուած է. Ելանից
Նախարարը տնտեսական ծրագիր մը հա-
տատեց 361 միլիոնի յաւելուածական հա-
սոյթ մը ապահովելու նպատակով. Թէյն,
սուրճի և լուցիկի մեծաշնորհներու վրայ
կը մտածուի.

ՊԱՐԳԱՍՏԱՆԻ ՄԸ

Բեթրոկրատ, 20. — Պարսկաստանի
մէջ Համասանի հարաւարեւել. կողմը
թշնամի կարեւոր ուժեր կը մղեցին.

Բեթրոկրատ, 20. — Համասանի հա-
րաւարեւել. կողմը Ռուս զինուորները
կը շարունակեն խիստ մօտէն ճնշել թշ-
նամին.

Արեւմտեան Ժակարտի

Բարի, 19. — Պէրնէն կը ծանու-

ՎԵՐՁԻՆ ԺԱՄ

Յոռնատուն

Երեւոյթներ ԸՆԴՈՒՄԻԹԻՆԻ
Աթենք, 22. — Ոչ միկ փոփոխութիւն
տեղի պիտի ունենայ Դանիէլի մէջ՝ եր-
կորդարանին գումարուածն առաջ.

Աթենք, 20. — Ընտրութեանց միջոցնե-
րն անգործ արդիւնք հետեւեալն է. երկու
հարիւր Կուսարիս, երեսուցի չափ Թեոդո-
քիս, Բազմի չափ Բալիս և Եօր Տիար-
րաբոլիս: Վարսուն արդի արդիւնք
կը պակսի քակալին. Հ.

Բարի, 21. — Սելանիկէն կ'իմացնեն
թէ յետագում մը կատարուած է յոյն բա-
նակին տպաներուն վարմանին մէջ՝ որով
նախապէս Կառավարական էին, բայց հիմա
կը յայտարարեն թէ Պուլկարներն երբ ամ-
մադրուիլը անցնին՝ անցնող դէպքերուն
համար պիտի միանան Ֆրանսացիներուն.
Բաց ասի կը յայտարարուի թէ Յոռնատուն
մեծիկ առաջին զօրերը քրակաները պի-
տի ըլլան. Ռ.

Արեւելեան Ժակարտի

ՉՕՐ. ՌՈՒՄԻԹԻ ԸՆԴՈՒՄԻԹ

Բեթրոկրատ, 20. — Զօրավար Ռուսի,
Հիւսիսի ուսուցիչ քանակներուն հրամա-
նատար, իր պատճենն արձակուեցաւ.

Բեթրոկրատ, 21. — Զօր. Ռուսիի յետ
կոչումը իր առողջական վիճակին յառաջ
եկած է. Զօր. հրամանագրով մը զերմա-
պէս շնորհակալութիւն կը յայտնէ անոր, իր
մասուցած ծառայութեան համար՝ որոնցով
ապահովեց Բեթրոկրատի պատշաճութիւնը.

Բեթրոկրատ, 20. — (Պաշտ.) Տօպրոն-
ովցի մէջ երկու բեմալի ականներ՝ պարբե-
ցան: Իսկոյն գրանցեցին անոնց բացած դի-
տերը. Հ.

Բեթրոկրատ, 20. — Գեղապետ Շուսի
կը հաւաստէ թէ ու եւ կ'աւելու. գերման
յարձակողական մը անկարելի է Արեւմտե-
սի մէջ նկատելով որ Գերմանացի ի վիճա-
կի չեն Արեւելեան հակառէն բաւականա-
յար զօր փախելու. Ռ.

Արեւմտեան Ժակարտի

Ա Ն Գ Լ Ի Լ

Լոտոն, 21. — Խորհրդարանը խիստ ո-
գիւրծեալ երեւոյթ մը ունի երբ Պ. Ասուիք
ոսքի կաւ առաջարկելու համար միկ մի-
լիոն հոգիի յաւելուածական զինուորա-
գրութիւն: Վարչապետը ծանոց թէ պատե-
րազմի սկզբէն 16 միլիոն իսկ Մեծ-Բրի-
տանի 1 միլիոն 250,000 մարդ ունի ու-
րով զանազան նպակներու վրայ կը կրու-
ուի: Մարդկային ապառուր կ'աւելու ե-
ղած էր, որով հետեւեալ պիտի եր ջանալ
որ զինուորական արիք ունեցող եւ Ֆիզի-
քական յարմար եղող անկ ալ մարդ զին-
ուորագրուի. այսու մեր կողմը ոյժերուն
ամբողջին վրայ յաւելու մը համաձայն կը
ազգային պահանջներուն: Պ. Ասուիք կը
ցատկ ու չէր կրնար Լոտ Տիարի ծագ-
րին շնորհիւ ստացուած արդիւնքները յայ-
նել: Այդ իրեքը Դանիէլի կողմէ մաս-
նաւոր ուսուցիչներուն մը կը պահանջեին.
Պ. Ասուիք կ'ընկնէ իր խոսքով ամուս-
նացեալ մարդոց մասին. Նոյնպէս ծանու-
ցաւ Դանիէլիցներու Բարիի մէջ գումար-
ած պատերազմ. խորհրդին միջ կ'աւելու-
րեալով վրայ՝ որով միջոցին ցաւ կ'աւելու
որոշումներ օրումն էին: Բարի Դանիէլից-
ները, բացարձակ միաձայնութեամբ, վրում
էին յարաւել իրենց յարգելու ճիշդում
մէջ: Վարչապետը ակիւ Լոտ Տիարի
թէ անկ բան միջոցի կերպով կը յայտ-
նար ի նպատակ Դանիէլիցներուն.

Բարի, 21. — Գեղ. օրը Դանիէլի մեծ
մասին վրայ գործողութիւնները դժուարա-
ցուց: Պիլիկի մէջ եւ Սուսանի ու Բե-
սի միջոց մեր հետեւին ուղեւորները քր-
մանով գոյիլ խաղանքը եւ ցուցեց պա-
րհմանութեան ապաւար: Շաբաթներ մէջ՝
Պի Բ օր Մեծիկ գերման ամուսնեանց որ-
բակցում: Բար-Ա-Մուսիքի հիւսիսակողմ
Հիւսիսի քրմանի քրմանի քրմանի վրայ մեր Բա-
նի զօրերուն մէջ յաջող յարմարութիւն
երեսներին պատրաստութեան մը եւ, մեզի
բոլոր քրմանի քրմանի քրմանի կ'աւելու
միկ մասը գրաւել եւ գերման քրմանի. Հ.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՏՅԱՐԱՆ

Մ. ՏԱՄԱՏԱՆ

Imp. Economique, ALEX.

